

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ STUDII DE HUNGAROLOGIE
CATEDRA DE ETNOGRAFIE ȘI ANTROPOLOGIE MAGHIARĂ

**Schimbări socio-culturale în comunitatea hoștezeană din
Cluj-Napoca**

**Modificări în stilul de viață a cinci familii hoștezene de-a lungul a trei
generații**

-Rezumatul tezei de doctorat-

Coordonator științific:
prof. univ dr. Ferenc Pozsony

Doctorand:
Gál Tünde

Cluj-Napoca
2012

Cuprins

1. Introducere	7
1.1 Relevanța și motivarea temei alese	7
1.2 Obiectivele și metodele cercetării	13
1.3 Structura tezei de doctorat	16
2. Conceptul rezultatelor cercetării legate de stilul de viață	17
2.1 Conceptul de stil de viață	17
2.2 Cultura materială	21
2.3 Cultura locuirii	28
2.4 Cultura alimentației	32
2.5 Activități recreative	37
2.6 Creșterea copiilor	41
2.7 Rezumat	43
3. Literatura de specialitate referitoare la Hoștat	45
4. Prezentarea istorică a Hoștatului din Cluj-Napoca	51
4.1 Semnificația cuvântului Hoștat	51
4.2 Proveniență	53
4.3 Structura ocupațională	54
4.4 Sistemul instituțional	56
4.5 Cultura locuirii, alimentație	60
4.6 Structura familială	61
4.7 Port	62
4.8 Hoștatul din prisma schimbărilor economico-sociale	63
4.9 Hoștezenii pe piață în 2012	69
4.10 Viața comunitară de după 1989	72
4.11 Cartiere și străzi locuite de hoștezeni în 2012	74
4.12 Rezumat	76
5. Familia Adorján	78
5.1 Prezentarea carierelor membrilor familiei	78
5.2 Ocupație, creșterea copiilor	83
5.3 Structura terenului, cultura locuirii	89
5.4 Alimentație	104
5.5 Activități recreative	107
5.6 Concluzii	110
6. Familia Butyka din strada Arad	115
6.1 Prezentarea carierelor membrilor familiei	115
6.2 Ocupație, creșterea copiilor	121
6.3 Structura terenului, cultura locuirii	127
6.4 Alimentație	136
6.5 Activități recreative	139
6.6 Concluzii	142
7. Familia Zágoni Szabó	147
7.1 Prezentarea carierelor membrilor familiei	147
7.2 Ocupație, creșterea copiilor	151
7.3 Structura terenului, cultura locuirii	158
7.4 Alimentație	166
7.5 Activități recreative	168
7.6 Concluzii	170
8. Familia Gáspár	174
8.1 Prezentarea carierelor membrilor familiei	174

8.2 Ocupație, creșterea copiilor	179
8.3 Structura terenului, cultura locuirii	182
8.4 Alimentație	190
8.5 Activități recreative	191
8.6 Concluzii	193
9. Familia Butyka din strada Fabricii de zahăr	196
9.1 Prezentarea carierelor membrilor familiei.....	196
9.2 Ocupație, creșterea copiilor.....	199
9.3 Structura terenului, cultura locuirii	203
9.4 Alimentație	211
9.5 Activități recreative	213
9.6 Concluzii	214
10. Rezumat.....	217
11. Literatura de specialitate.....	230
12. Anexă	245
I. Lista intervievaților.....	245
II. Interviuri.....	246
III. Denumirea pozelor.....	376
IV. Poze.....	383

1. Cuvinte cheie: stil de viață, cultura locuirii, cultura alimentației, activități recreative, strategii de creștere a copiilor, orientare profesională, familie, generații.

2. Rezumatul conținutului tezei de doctorat:

Comunitatea hoștezenilor reprezintă un strat cultural caracteristic populației maghiare din Cluj-Napoca. Hoștezeni aparțin de oraș, au reușit însă să își creeze o viață comunitară, tipuri de gospodărit și obiceiuri centrate pe cartiere, păstrate până în zilele noastre de rămășițele acestei comunități opoșite de blocuri (Pillich 1984, 57). Principalul lor mijloc de existență a fost agricultura în cadrul căreia și-au dezvoltat strategii de gospodărit și tehnici de grădinărit specifice care au diferențiat comunitatea nu doar de stratul industriașilor, ci și de comunitățile satelor din împrejurimea orașului: cultivau mai multe tipuri de plante și satisfăceau nevoile populației urbane mai ales prin cultivarea intensivă a legumelor.

În perioada ulterioară urbanizării și colectivizării hoștezenii au început să renunțe la modul de viață gospodăresc din ce în ce mai rapid. Pe baza planurilor urbanistice în anii '80 s-au construit cartiere de blocuri în locul gospodăriilor hoștezene, fapt ce a dus la schimbarea radicală a modului de viață al familiilor de agricultori. Mi s-a părut interesant de a observa ce strategie de viață aleg diferitele generații ale familiilor hoștezene și în ce măsură modelele oferite de societate influențează traiectoria vieții lor mai ales în timpul schimbărilor socio-economice, respectiv politice.

Pe de o parte alegerile sunt rezultatul sus-numitelor schimbări socio-economice, pe de altă parte familia prevede doar anumite oportunități, iar cunoștințele acumulate de predecesori pot influența și strategiile individuale de viață. Prin principiile de creștere a copiilor familia fundamentează viața generațiilor următoare, iar pentru tineri modul de viață al părinților reprezintă în același timp o reflexie. În afară de schimbarea ocupației, am analizat patru alte categorii ale stilului de viață a celor cinci familii hoștezene care, desigur, nu pot fi separate complet unele de altele: strategii de creștere a copiilor, structura terenului-cultura locuirii, alimentație și dezvoltarea activităților recreative. Am analizat rezultatele cercetării în cinci studii de caz, unul pentru fiecare familie în parte.

2.1 Ocupație: Schimbarea ocupației este o componentă extrem de importantă, independentă și hotărâtoare a stilului de viață (Lammel 1984, 333). Diferențele de vârstă demonstrează cât de mult s-a accelerat renunțarea la stilul de viață gospodăresc în deceniile de după colectivizare (Pillich-Vetési-Vincze 1984, 94). Viața primei generații a celor cinci familii cercetate de mine a fost marcată în primul rând de gospodăriile hoștezene. Familia a reprezentat unitatea de bază a simțului proprietății și a producției, pământurile fiind moștenite împreună cu cunoștințele strâns legate de acestea. Jumătate din generația următoare a continuat meșteșugul „învățat“ de la părinți, gospodăria fiind principalul mijloc de existență a acestora până în zilele noastre. În marea majoritate a cazurilor viața profesională a acestei categorii de vârstă a început după perioada colectivizării, iar în acest context este important de menționat faptul că nu doar bărbații, ci și femeile au ocupat posturi în industrie.

În această perioadă foarte multe femei s-au angajat la fabrica de jucării din Cluj-Napoca. Din familiile cercetate Julianna Szalma (născută Zágoni Szabó) a lucrat ca desenator tehnic, Zsuzsanna Bányai (născută Butyka) ca inginer și Rozália Tóth (născută Butyka) ca ambalator. Majoritatea bărbaților a trecut la profesii precum sculer, respectiv instalator de apă și de gaz. Pe lângă munca la fabrică aceștia nu au renunțat la cultivarea legumelor în vederea vânzării lor pe piață, așadar munca în industrie nu a împiedicat continuarea grădinăritului. Cu toate acestea trebuie subliniat faptul că chiar dacă membrii familiilor aparținând celei de-a doua generații au ales altă profesie în timpul colectivizării, ei au fost aceia care au continuat stilul de viață gospodăresc și după '89, fapt ceea ce a diferit într-un anumit sens de strategia parentală, deoarece conjunctura economică a pus capăt transmiterii cunoștințelor specifice de la tată la fiu. În cazul lor însușirea cunoștințelor s-a bazat pe observație, nu pe trăirea pe propria piele a practicilor respective. Faptul că trebuie să își înceapă activitatea cu investiții de capital a reprezentat o noutate pentru această generație, de vreme ce semințele, erbicidele și echipamentele agricole moderne trebuie achiziționate în prealabil. Trecerea de la căruță la automobil și condițiile de piață schimbate (taxele mari pentru comercianții din piețe) au contribuit și ele la modificările din domeniul gospodăriei. Din discuțiile cu subiecții a reieșit cât de greu le-a fost „revenirea“ la agricultură după '89, în multe cazuri aceștia reîncepându-și activitatea sub îndrumarea părinților și ținând cont de sfaturile acestora. Încetarea transmiterii tradiționale a culturii muncii de la tată la fiu poate fi văzută ca un semn irefutabil al modificării stilului de viață. Schimbările socio-economice și eșecul strategiei de viață a generațiilor precedente a dus la diferențe de mentalitate între frații generației următoare. În familia Adorján, József Adorján (fiul) este cel care continuă tradiția gospodăriei, în timp ce

sora lui a ales profesia de farmacistă. În familia Butyka din strada Arad Zsuzsanna Bányai este cea care continuă agricultura, în timp ce fratele ei, Ferenc Butyka, a emigrat în Austria în speranța unei vieți mai bune. În familia Zágoni Szabó Julianna Szalma a urmat strategia generației precedente, în timp ce fratele ei a devenit întreprinzător în Ungaria. În familia Gáspár Gyöngyi Jakab practică agricultura intensivă spre deosebire de fratele ei, iar Anna Jancsi Ágoston preferă forma de viață de la Stana. Aș dori să precizez aici faptul că statutul de hoștezean al membrilor familiilor care s-au mutat nu include doar la raportul sat-oraș, ci și cel de sat-străinătate. István Zágoni Szabó (fiul) trăiește în Ungaria, dar este în același timp editorul paginii web a hoștezenilor la care participă întreaga familie; Ferenc Butyka (fiul) cultivă răsaduri hoștezene în Austria; Erika Bányai închiriază o grădină în Statele Unite ale Americii pentru a putea planta răsadurile hoștezene primite de la bunica ei. Pe lângă familiile cercetate, familiile hoștezene emigrate în Ungaria participă anual la balul hoștezean de culegere a viei organizat de Ferenc Diószegi în Tápiószele, Ungaria.

Cea de-a treia generație nu a considerat demn de urmat exemplul negativ al strategiei economice a generațiilor anterioare. Membrii ei au renunțat complet la gospodărie, viața lor fiind marcată de trecerea la diferite forme de anteprenoriat, respectiv la cariere de intelectuali. Ei nu mai intenționează să continue modul de viață agricultor, însă încă se mai consideră hoștezeni. În cazul lor prioritatea nu este de a deține pământuri, ci construcția de case și amenajarea acestora. În cele cinci familii cercetate doar 5% dintre membrii celei de-a treia generații continuă gospodăritul, József Levente Tóth fiind singurul hoștezean care, în ciuda absolvirii unei facultăți, și în zilele noastre se dedică producției hoștezene împreună cu mama și bunicul lui, gospodăritul fiind principala sursă de venit. În acest caz suntem martorii unei reveniri la o anumită formă de gospodărit, și, precum am mai punctat deja, această revenire nu a fost doar una impusă de împrejurări, ci reprezintă pur și simplu continuarea mentalității orientate spre muncă a predecesorilor lui. Spre deosebire de tinerii din categoria lui de vârstă, József Levente Tóth nu a ales această „meserie“ doar din motive financiare: *Până la urmă suntem gospodari deoarece trăim din asta și nu fiindcă dorim să ne îmbogățim, să avem profit. Această ocupație nu este rentabilă. Nu o facem să câștigăm mulți bani, ci pentru a putea trăi și până când se poate, vom continua să fim gospodari. (József Levente Tóth)*

În ceea ce privește ocupația putem deci conchide că în cazul familiilor hoștezene schimbările ocupaționale au avut loc treptat, concomitent cu reevaluarea cunoștințelor legate de agricultură, fapt ceea ce a dus la neglijarea strategiei de viață a predecesorilor.

Strâns legată de ocupație este strategia de creștere a copiilor. Ca urmare a motivării conștiente a părinților membrii primei generații au participat încă de la vârste fragede la muncile gospodărești și, de regulă, nu și-au putut continua studiile din acest motiv. Percepția modificată cu privire la viitor și-a pus amprenta pe bazele educației în familie. Cooperarea în familie și educarea în spiritul muncii fuseseră cândva importante, însă, după ce și-au dat seama că viitorul gospodăritului este nesigur, membrii primei generații și-au schimbat strategia. În cazul copiilor lor, aceștia au preferat să-i motiveze să-și continue studiile, ocupația devenind deci un factor hotărâtor care a indus schimbarea stilului de viață și crearea unui nou spațiu de viață.

2.2 Creșterea copiilor: Educația primită de copii în sânul familiei este aproape sinonimă cu educarea în spiritul muncii. Pentru prima generație munca a fost baza virtuților, mai ales din cauza faptului că copilul nu a însușit doar forme de activitate, ci și un set de norme morale legate de aceste munci (Jávör 2000, 669). Cea de-a doua generație pune deja accentul pe aspirațiile proprii, pe respectarea deciziilor personale și pe recunoașterea abilităților și talentului copiilor. József Adorján (fiul) și soția lui susțin importanța valorilor creștine. Spre deosebire de generațiile precedente, Ferenc Butyka (fiul) și Enikő Butyka consideră că, pe lângă respectul față de părinți, și comunicarea sinceră cu copii joacă un rol esențial în educarea acestora. István Zágoni Szabó (fiul) și soția lui cred că respectul față de părinți și educarea în spiritul valorilor religioase sunt importante, iar copii lor din a treia generație doresc să transmită aceste strategii mai departe. Religia este un factor decisiv atât în modelarea cadrului exterior al vieții lor, cât și în dezvoltarea mentalității. Punctul central al strategiei lui Anna Ágoston Jancsi (născută Gáspár) și a soțului ei îl reprezintă „progresul“, aceștia ar dori să le ofere copiilor lor un alt statut social. Familia Jakab dorește să le transmită copiilor ideea de schimbare și din acest motiv copiii sunt scutiți de efectuarea muncilor casnice și de obligațiile față de familie. Rozália Tóth și soțul ei pun accentul pe importanța continuării studiilor, însă fiul lor a decis să continue tradiția familială, deci munca și-a recăpătat rolul central în strategia de viață.

Aspirațiile parentale modificate au influențat statutul copiilor în cadrul familiei. Strategia de creștere a copiilor a celei de-a treia generații include deja principii moderne care susțin alegerile diferite ale copiilor lor. Zoltán Báthory, de exemplu, își educă fiicele în spiritul independenței și autonomiei.

În concluzie, cultura muncii și transmiterea normelor strâns legate de aceasta nu mai este datoria familiei în cazul celei de-a treia generații. Erudiția, ca mijlocul primordial de a obține statutul râvnit a devenit din ce în ce mai importantă și o modalitate de a depăși condiția părinților și bunicilor. Continuarea studiilor și alegerea unui loc de muncă sunt semnele evidente ale neglijării activității agricole.

2.3 Structura terenului-cultura locuirii: Odată cu extinderea diferitelor servicii s-au schimbat și obiceiurile de consum ale familiilor. S-au propagat modelele de viață mai moderne și comode, iar și acest lucru a contribuit la renunțarea la producția agricolă.

Structura terenului este în strânsă legătură cu ocupația, deoarece mărimea caselor și existența anexelor gospodărești ne dezvăluie multe despre strategia de viață a familiei respective.

Prima generație a trăit mai ales din gospodărit, deci, pe lângă casă, ei au pus un accent deosebit de mare pe o curte mare, anexele gospodărești și grădină. În cazul fiecărei familii structura terenului include și o bucătărie de vară unde se gătește și se pregătește marfa destinată vânzării la piață. Conform tradiției hoștezene, părinții dau ca zestre propriilor copii o casă. István Zágoni Szabó (tatăl) și soția lui au construit două locuințe în curtea gospodăriei lor hoștezene, deoarece sperau că vor trăi în aceeași curte cu copiii lor. Însă István Zágoni Szabó (fiul) a emigrat în Ungaria, în timp ce fratele lui a rămas acasă, dar și-a amenajat locuința conform unor principii moderne.

În cazul reprezentanților celei de-a doua generații care continuă tradiția gospodărească a părinților lor, anexele gospodărești sunt încă parte esențială a structurii terenului, însă cei ce nu se ocupă de agricultură pun deja un accent mai mare pe locuință, amenajarea și structurarea ei, fapt ceea ce simbolizează renunțarea la producția agricolă. Aceștia își construiesc, de regulă, case cu un etaj și încearcă să le amenajeze în așa fel încât să economisească spațiu. Ei au renunțat complet la casele tradiționale cu două etaje, deci folosirea spațiului s-a schimbat în mod radical. În opinia lor ceea ce este important este ca fiecare membru al familiei să aibă o cameră proprie, așadar pun accentul pe diferențierea funcțională a spațiului locativ. Chiar și amenajarea interioară a caselor reprezintă o distanțare de idealul vechi al stilului de viață, în casele care simbolizează stilul de viață nou aflându-se mobilă și aparate mai noi și mai moderne.

Marea majoritate a tinerilor din cea de-a treia generație nu trăiește încă în locuință proprie, dar cei care s-au mutat dețin case cu etaj și, spre deosebire de generațiile anterioare, pun mare accent pe gusturile personale.

2.4 Alimentație: Membrii primei generații și-au cultivat ei înșiși hrana și au consumat în primul rând alimente din producția proprie. Din cauza muncii fizice grele care ține de agricultură aceștia consumau alimente bogate în grăsimi și nu puneau accentul pe o alimentație variată. În cazul celei de-a doua generații putem observa diferențe de mentalitate în rândul fraților în ceea ce privește alimentația. József Adorján (fiul), Zsuzsanna Bányai, Gyöngyi Jakab și Rozália Tóth au continuat tradiția gospodăritului și din acest motiv, pe lângă produsele pe care le vând la piață, ei cultivă și alimentele necesare pentru consumul propriu al familiei. Ei consideră că este important să le ofere tinerilor emigrați anumite alimente din producția proprie. Ferenc Butyka (fiul) și soția lui care trăiesc în Austria consumă mai ales produse bio sau cumpărate din Ungaria. István Zágoni Szabó și familia sa preferă produsele lanțului de magazine CBA. Alimentația săptămânală este caracterizată de varietate, supunându-se nevoilor copiilor. Alimentele bogate în grăsimi caracteristice generațiilor anterioare lipsesc din meniul acestor familii.

Cei din a treia generație nu își cultivă grădinile și nu au terenuri sau animale de casă. Ei încearcă să se hrănească conform principiilor alimentației sănătoase ale secolului al XIX-lea și țin cont atât de ingredientele alimentelor, cât și de tehnologiile mai noi. Preferate sunt produsele din făină integrală și cu conținut scăzut de grăsimi, însă aceștia își fac mai des cumpărăturile în magazine mai mari și consumă uneori mâncare de tip fast food.

De lumea materială a culturii alimentației aparțin și electrocasnicele moderne care au apărut atât la cea de-a doua, cât și la a treia generație. Acestea sunt menite să ușureze munca casnică și să reducă timpul petrecut în bucătărie. Aragazul tradițional a fost înlocuit de plita electrică modernă cu același scop de a economisi timp. Pivnița și cămara și-au pierdut menirea originală, pentru depozitarea mâncărurilor gospodăriile moderne folosesc frigiderul și lada frigorifică.

În strategia de viață a celei de-a treia generații munca nu mai reprezintă un obiectiv, ci un mijloc, deci, pe lângă amenajarea locuinței și alimentație, reprezentanții acestei generații pun accentul și pe activitățile recreative.

2.5 Activități recreative: În comunitățile de agricultori nu a existat o diferență clară între timpul petrecut muncind și cel petrecut fără a munci. Oamenii își făceau programul de muncă așa cum doreau, fiecare având propriul său ritm de lucru. Când nu trebuiau să lucreze, duminicile și zilele de sărbătoare și le petreceau socializând sau desfășurând diferite activități religioase (Granasztói 2000, 109).

Mentalitatea tradițională a agricultorilor hoștezeni, organizarea muncii și faptul că unitatea de producție și gospodăria reprezentau un tot unitar nu au fost benefice dezvoltării activităților recreative. Programul lor a fost întotdeauna determinat de muncile agricole planificate în prealabil. Printre activitățile recreative ale primei generații putem aminti, în primul rând, participarea la slujba de duminică. În plus, aceștia au serbat de regulă zilele de naștere și cele onomastice, și au participat și la balul cu ocazia culegerii viei. Reorganizarea străzilor Hoștatului și mutarea locuitorilor în cartierele mărginașe a dus la distrugerea comunității hoștezene, relațiile de vecinătate s-au răcit, deci și ocaziile în care membrii comunității se întâlneau s-au rărit. Trecerea la munca în industrie a avut ca și consecință distrugerea ordinii create, programul zilnic al persoanelor s-a modificat și, odată cu această modificare, s-a schimbat și ritmul zilnic de lucru.

În cazul reprezentanților celei de-a doua generații aceia care continuă tradiția gospodăritului dispun de timp liber doar în timpul iernii. Lipsa de timp liber poate fi constatată și în cazul antreprenorilor. Programul zilnic al lui István Zágoni Szabó și a soției lui se învâрте în jurul achiziționării și recepției de marfă pentru magazinul lor. Cei care nu se ocupă de gospodărit sau nu sunt întreprinzători au ocazia de a desfășura activități recreative. De exemplu Ferenc Butyka (fiul) se ocupă de creșterea porumbeilor în timpul său liber.

Printre activitățile recreative preferate ale celei de-a treia generații se numără sportul, excursiile, lectura, întâlnirile cu prietenii și concediile în străinătate. Munca: contabilitate, achiziționare de marfă, publicitate și-a pus amprenta și pe cotidianul întreprinzătorilor din această generație. József Tóth, producător hoștezean, își petrece și duminicile vânzând la piață, deci nici în cazul lui nu se poate face o diferențiere clară între timpul petrecut muncind și cel liber.

Experiența timpului este întotdeauna corelată cu activități și oportunități personale și cu realizarea dorințelor și planurilor care ne conduc din ziua de azi spre ziua de mâine (Váriné

Szilágyi 1984, 92). Membrii diferitelor generații au învățat că pentru a-și organiza propria viață, ei înșiși pot controla și influența anumite evenimente din viitor.

În ceea ce privește adoptarea și continuarea stilului de viață hoștezean tradițional, tinerii au perspective sumbre. Stilurile de viață anterioare au reprezentat nu doar un model care putea fi urmat de generațiile următoare, ci constituiau și un factor decisiv în procesului de luare de decizii, deoarece generația tânără decide pe baza stilului de viață al părinților dacă merită sau nu să trăiască precum au făcut-o ei, de unde până unde pot ajunge dacă urmează strategia de viață parentală.

Ca urmare a schimbărilor economice și sociale radicale, stilul de viață a celei de-a treia generații s-a modificat într-un mod spectaculos. Reprezentanții acestei generații nu mai văd sens în continuarea strategiei de viață centrate pe gospodărit și, din această cauză, se îndreaptă spre alte profesii pe baza cărora își creează și organizează stilul de viață, rețelele sociale, activitățile de zi cu zi și chiar și perspectivele de viitor.

3. Literatura de specialitate

A magyar nyelv értelmező szótára

1960 *hóstat /szócikk/*. III. kötet. Akadémiai Kiadó. Budapest. 344.

ANDERSEN, Jesper – HOJRUP, Thomas

2008 *The Tragedy of Enclosure. The Battle for Maritime Resources and Life-modes in Europe*. In: *Ethnologia Europaea*. 38: 1. Museum Tusulanum Press, University of Copenhagen. 29–41.

ANDORKA Rudolf

1996 *Bevezetés a szociológiába*. Aula Kiadó, Budapest

APPADURAI, Arjun

2008 *Az áruk és az érték politikája*. In: *Replika 63, Tárgytranszformációk: határátlépés, életrajz, identitás*. 61–107.

ASZTALOS Lajos

2012 *Hóstát*. In: *Szabadság*. Január 25. 10.

2012 *Hóstát*. In: *Szabadság*. Február 15. 10.

BALASSA Iván

1942 *Az a-zás a kolozsvári Hóstát nyelvében*. In: Bárczi Géza – Szabó T. Attila (szerk.): *Magyar népryelv III*. Magyar Népryelvkutató Intézet – Erdélyi Tudományos Intézet, Debrecen–Kolozsvár, 57–69.

BALASSA Iván – FÜZES Endre – KISBÁN Eszter

1997 *Magyar Néprajz IV. Életmód*. Akadémiai Kiadó. Budapest

BÁNHÁZI Emőke

2004 *Margitta lakossága a történeti demográfiai adatok tükrében*. In: Pozsony Ferenc – Szabó Á. Töhötöm (szerk.): *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 12*. Kolozsvár. 71–130.

BÁTI Anikó

2000 *Tárgyak-technológiák-szokások. Egy borsodi község táplálkozáskultúrájának változása a 20. század második felében.* In: Cseri Miklós – Kósa László (szerk.) *Paraszti múlt és jelen az ezredfordulón.* Magyar Néprajzi Társaság. Szentendre

2009 *A jól felszerelt konyha. Kell ma még tudni főzni?* In: *Ethnographia* 120. 3. sz. 257–265.

BARABÁS Jenő

1977 *Néprajz.* In: *Magyar Néprajzi Lexikon* III. 750–751.

BAUMAN Zygmunt

2001 *Identitás és globalizáció.* In: *Lettre.* 42. sz. 1–5.

2005 *A munkaetikától a fogyasztás esztétikájáig.* *Replika.* 52. sz. 221–237.

BENDA Gyula

1991 *A polgárosodás fogalmának történeti értelmezhetősége.* In: Gyurgyák János (szerk.): *Századvég.* 2–3. sz. Századvég Kiadó. Budapest. 169–177.

2001 *Keszthely – egy monografikus társadalomtörténeti kutatás tanulságai.* In: A Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutatóintézetének 2001. Évi Történeti Demográfiai Évkönyve. Budapest. 223–249.

BENDIX Regina – ORVAR Löfgren

2007 *Double homes, double lives? Ethnologia Europaea* 37: 1–2. Museum Tusculanum Press.
University of Copenhagen. 7–15.

BERGER, Brigitte

1998 *A modern vállalkozás kultúrája*. Replika 29 (3). 171–184.

BERTA Péter

2008 *Szubjektumok alkotta tárgyak – tárgyak által konstruált szubjektumok*. Replika 63. sz.
Tárgytranszformációk: határátlépés, életrajz, identitás. 29–61.

BÉRES István

2007 *Fotózás a terepen*. In: Kovács Éva (szerk.) *Közöségtanulmány. Módszertani jegyzet*.
317–332.

BÓDY Zsombor

2004 *Kislakás, társasház, családi ház. Lakásépítkezés és az otthon ideáljának változása
Budapesten az első világháború körül*. Századvég. 34. sz. Századvég Kiadó. Budapest.
27–57.

BOURDIEU Pierre

1997 *Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke*. In: Angelusz Róbert (szerk.): *A
társadalmi rétegződés komponensei*. Új Mandátum Könyvkiadó. Budapest. 156–178.

BORSÁNYI László

1998 *A megfigyelési technikák az etnológiai terepmunkában.* Ethnographia 99. 53–82.

CSETRI Elek

2005 *Kolozsvár népessége.* In: Rubicon. 2005. 2–3 sz. 68–71.

DIÓSZEGI Anna

2002 *Életem története. Emlékek a kolozsvári Hóstátról.* Kriterion Könyvkiadó. Kolozsvár

DANIELSEN Hilde

2010 *Diversity and the Concept of Place. Inclusion and Exclusion. Mechanisms Among Norwegian City-Dwelling Parents.* Ethnologia Scandinavica vol. 40, Lund. Sweden, 68–82.

KÓS Károly

1972 *Kolozsvár népviselete.* In: Dr. Kós Károly (szerk.): *Népélet és Néphagyomány.* Kriterion Könyvkiadó. Bukarest. 204–207.

1977 *Régi Hozománylevelek Kézdivolyánról.* In: Kovács János (szerk.): *Művelődés,* Január XXX évf. 1. sz. Bukarest. 23–26.

1979 *Szemponatok a népi tárgyi világ kutatásához.* In: Kovács János (szerk.): *Művelődés,* Szeptember XXXIII. évf. 9. sz. Bukarest. 28–29.

KÓSA László

1977 *Anyagi kultúra*. In: *Magyar Néprajzi Lexikon* I. 108.

EGRI László

1987 *Kik a hóstátiak?* In: Bálint István János (szerk.): *Kincses Kolozsvár I.* Magvető Könyvkiadó. Budapest. 231–232.

EGYED Ákos

1994. *Kolozsvár szerepkörei*. In: *Korunk* 3. f. V. évf. 9. sz. 4–10.

1995. *A korszerűsödő Kolozsvár*. In: *Helikon* VI. évf. 21. sz. 20–22.

2004 *Az erdélyi magyarság történetéből. 1790–1914*. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadása. Kolozsvár

2005. *A modern Kolozsvár születése*. In: *Rubicon*. 2–3. sz. 16. évf. 72–84.

ENEVOLD, Jessica – HAGSTROM, Charlotte

2009 *Mothers, Play and Everyday Life. Ethnology meets game studies. Ethnologia Scandinavica*, vol. 39. Lund. Sweden. 27–42.

FALUSSY Béla

2004 *Az időfelhasználás metszetei*. Új Mandátum. Budapest

FARAGÓ Tamás

2000 *A paraszti társadalom morfológiai leírása*. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz* VIII. Társadalom. Budapest. 391-483.

FEDERMAYER Éva

1999. *A polgári lakáskultúra és ezredfordulós nőiesség: Elmélkedés a magyar lakáskultúra-beszédmódról*. Replika 35. sz. 105–115.

FEHÉRVÁRY Krisztina

2002 *American kitchens, luxury bathrooms and the search for a Normal Life In Postsocialist Hungary*. *Ethnos*, vol. 67:3. Routledge Journals. 369–400.

FEJŐS Zoltán

2000 *Az idő-képzetek, rítusok, tárgyak*. In: Fejős Zoltán (szerk.): *A megfoghatatlan idő. Tanulmányok*. Néprajzi Múzeum. Budapest. 7–19.

2003 *Tárgy-fordítások*. Gondolat Kiadó. Budapest

FÉL Edit

1944 *Egy kislalföldi nagycsalád társadalom-gazdasági vázlata*. In: *Kislalföldi közlemények I.* 3–24. sz. Érsekújvár: A SZMKE Kislalföld-kutató Intézetének kiadása.

2001 *Család, nagycsalád, nemzetség*. In: Hofer Tamás (szerk.): *Régi falusi társadalmak*. Fél Edit néprajzi tanulmányai. Kalligram Könyvkiadó. Pozsony 27–113.

FÉL Edit – HOFER Tamás

1970 *A kalotaszegi kelengye. Kísérlet a tárgyi világ rendjének feltárására.* In: Szolnoki Lajos (szerk.): *A Néprajzi Múzeum Füzetei.* 37. szám. Budapest. 15–36.

1997 *Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban.* Balassi Könyvkiadó, Budapest

FERENCZ Zsolt

2011 *Hóstáti szobákat rendeznének be a Kétágú templom tornyában.* In: Szabadság. Július 23. 1.

FRYKMAN, Jonas – ORVAR, Löfgren

2005 *Culture Builders: A Historical Anthropology of Middle-class Life.* Rutgers University Press, London

GAAL György

1995 *A Hóstát.* In: Gaal György (szerk.) *A Magyarok utcája. A kolozsvári egykori Bel- és Külmagyar utcák telkei, házai, lakói.* Az Edélyi Múzeum-Egyesület kiadása. Kolozsvár. 142–144.

GAGYI József

2009 *Fejezetek Románia 20. századi társadalomtörténetéhez.* Mentor Kiadó. Marosvásárhely

GAZDA Klára

1980 *Gyermekvilág Esztelneken*. Kriterion Könyvkiadó. Bukarest

GRANASZTÓI Péter

1995 *Szórakozási szokások a Városligetben*. Ethnographia (106:2) 937–952.

1998 *Eltűnt mindennapok nyomában. Mezővárosi társadalom a tárgyak tükrében. Kiskunhalas 1760–1850*. In: Tabula. 1–2. sz. 25–60.

2000 *Munkaidő, szabadidő, szórakozás. A társadalmi idők átalakulása a 19. században és 20. század első felében*. In: Fejős Zoltán (szerk.): *A megfoghatatlan idő. Tanulmányok*. Néprajzi Múzeum. Budapest. 103–117.

2008 *Lakótérhasználat és mindennapi gesztusok elemzése inventáriumok segítségével. Kiskunhalas 1760–1850*

2010 *Az eltűnt mindennapok nyomában. Mezővárosi társadalom a tárgyi világ tükrében. (Kiskunhalas 1760–1850)* Néprajzi Múzeum. Budapest

GYÁNI Gábor

1997 *A mindennapi élet, mint kutatási probléma*. In: Aetas 1. sz 151–162.

1999 *Az utca és a szalon. A társadalmi térhasználat Budapesten (1870–1940)*. Új Mandátum Könyvkiadó. Budapest. 112–163.

GILYÉN Nándor

1995 *A parasztház alaprajzi fejlődése és a lakáskultúra*. In: Ház és ember 10. 5–18.

H. SAS Judit

1972 *A gyermekekkel szembeni családi követelmények alakulása és a történelmi-társadalmi változások.* Szociológia. Az MTA szociológiai bizottságának folyóirata. 2. sz.179–211.

HAJNAL Albert

1984 *Szemléleti keretek az egyének és közösségek életmódjának vizsgálatához.* In: Hoppál Mihály – Szecskő Tamás (szerk.): *Életmód: modellek és minták.* A Tömegkommunikációs Kutatóközpont kiadása. Budapest. 59–84.

HALDIN Christina

2008 *The Structural House. Dwelling as a Way of Designing Life.* Ethnologia Scandinavica. A Journal of Nordic Ethnology. vol.38. Lund. Sweden. 116–131.

HANÁK Katalin

1984 *Életmodellek – életmódminták.* In: Hoppál Mihály – Szecskő Tamás (szerk.): *Életmód: modellek és minták.* A Tömegkommunikációs Kutatóközpont kiadása. Budapest, 17–31.

HÁMORI Péter

2004 *Korszerű és népi? Korszerű vagy népi? Viták a magyar falu építészetéről a 20. század első felében.* Századvég. 34. sz. 4–23.

HERNÁDI Miklós

1982 *Tárgyak a társadalomban. Bevezetés a tárgyak rendszerébe.* Kozmosz Könyvek.
Budapest. 12–28.

HÉRA Gábor– LIGETI György

2006 *Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába.* Osiris Kiadó. Budapest

HOFER Tamás

1983 *A „tárgyak elméletéhez”. Felszerelések és tárgyegyüttesek néprajzi elemzése.* In:
Ortutay Gyula (szerk.): *Népi kultúra – népi társadalom XII.* Akadémiai Könyvkiadó.
Budapest. 39–61.

1994. *A fogyasztói magatartás mint kutatási téma a néprajzban.* In: *Néprajzi Értesítő.*
Néprajzi Múzeum. Budapest. 75–84.

HOPPÁL Mihály – SZECSKŐ Tamás

1984 *Életmód: modellek és minták.* A Tömegkommunikációs Kutatóközpont kiadása.
Budapest

HOPPÁL Mihály

1984 *Életmodellek – kulturális paradigmák.* In: Hoppál Mihály – Szecskő Tamás (szerk.):
Életmód: modellek és minták. A Tömegkommunikáció Kutatóközpont kiadása.
Budapest

JAKAB Elek

1888. *Kolozsvár története II.* Budapest, Kiadja a sz. kir. Kolozsvár közönsége.
Kutatóközpont kiadása. 370–378.

JÁVOR Kata

1981 *A gyermek és a fiatal mint a szülői aspirációk tárgya.* Ethnographia XCII. 1. sz. 89–94.

2000 *A magyar paraszti erkölcs és magatartás.* In: Paládi Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz VIII.* Társadalom. Budapest. 601–692.

2001 *Életmód és életmód-stratégia a pécsi Zsolnay család történetében.* Akadémiai Kiadó.
Budapest

2002 *A nemzedékek és nemek viszonyának alakulása Zsombón két esettanulmány tükrében.* In:
Szilágyi Miklós (szerk.): *Utak és útvesztők a kisüzemi agrárgazdaságban 1990–1999.*
Az MTA Néprajzi Kutatóintézet – MTA Társadalomkutató Központ, Budapest 161–
169.

2005 *A szabadidő-eltöltés formáinak változása Zsombón.* In: Schwarcz Gyöngyi, Szarvas
Zsuzsa, Szilágyi Miklós (szerk.): *Utóparaszti hagyományok és modernizációs
törekvések a magyar vidéken.* MTA Néprajzi Kutatóintézet – MTA Társadalomkutató
Központ, Budapest. 307–317.

JÁVOR Kata – MOLNÁR Annamária – SZABÓ Piroska – SÁRKÁNY Mihály

2000 *A falusi társadalom a szocializmus időszakában.* In: Paládi Kovács Attila (főszerk.):
Magyar Néprajz VIII. Társadalom. Budapest. 977–1006.

K. CSILLÉRY Klára

1952 *Vázlatok a tiszai népi lakáskultúrából.* Ethnographia LVIII. 83–111.

1982 *Szobaberendezés*. In: *Magyar Néprajzi Lexikon V.* 62–68.

1997 *Lakáskultúra*. In: Balassa Iván (főszerk.): *Magyar Néprajz IV.* Anyagi kultúra. Életmód. 327–417.

2002 *A kanapé és a köznapi lakáskultúra modernizálása*. In: *Ház és ember* 15. 59–85.

KASCHUBA, Wolfgang

1999 *Bevezetés az európai etnológiába*. Csokonai Kiadó. Debrecen

KISBÁN Eszter

1997a *Étkezések, ételek – formák és intézmények az újkori magyar táplálkozáskultúrában*. In: Kisbán Eszter – Romsics Imre (szerk.): *A táplálkozáskultúra változatai a 18–20. században*. Kalocsa. 9–24.

1997b *Táplálkozáskultúra*. In: Balassa Iván (főszerk.): *Magyar Néprajz IV.* Életmód. Akadémiai Kiadó. Budapest. 417–585.

KISS András

1994 *Kalandosok – Kalandos temető Kolozsvárt*. In: Kiss András (szerk.): *Források és értelmezések*. Kriterion Könyvkiadó. Bukarest. 83–103.

2005 *Legenda vagy történelmi tény? Bocskai és kolozsvári hóstátiak*. In: *Rubicon* 2005. 2–3 sz. 68–71.

KISS Zita – PÁSZTOR Gyöngyi – PLUGOR Réka – SZABÓ Júlia

2004 *Hóstiti életképek*. In: WEB. Szociológiai folyóirat. A Max Weber Szociológiai Szakkollégium lapja. 13. sz. Kolozsvár

KAPITÁNY Ágnes – KAPITÁNY Gábor

2004 *Globalizáció, individualizáció, modernizáció, urbanizáció és lakásmód Magyarországon*. In: Gergely András – Kemény Márton (szerk.): *Motogoria. Tanulmányok Sárkány Mihály 60. születésnapjára*. MTA Politikai Tudományok Intézete, Budapest. 110–123.

KESZEG Vilmos

2003 *A mai nap mint rítus és mítosz*. *Tabula*. 6 (2). 187–216.

2009 *A vasárnap: natúra vagy kultúra*. In: Keszeg Vilmos – Pozsony Ferenc – Tötszegi Tekla (szerk.): *A fiatalok vasárnapja Európában*. BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék. Kriza János Néprajzi Társaság. Kolozsvár. 18–50.

KOCSIS Gyula

1988 *Hagyatéki leltárak Cegléd (1850–1900)*. Cegléd. A Ceglédi Kossuth Múzeum kiadása.

1995 *Egy mezővárosi család 6 nemzedékének sikeres és sikertelen mobilitási kísérletei*. In: Kocsis Gyula (szerk.): *Ceglédi Füzetek*. 30. A Ceglédi Kossuth Múzeum kiadása. Budapest 5–47.

KOPYTOFF, Igor

2008 *A dolgok kulturális életrajza: a kommodifikáció mint folyamat*. *Replika* 63. sz. *Tárgy-transzformációk: határátlépés, életrajz, identitás*. 107–131.

KÓSA László

1980 *Egy tanyai gazdaság 1974-ben.* In: Pölöskei Ferenc – Szabad György (szerk.): *A magyar tanyarendszer múltja.* Budapest. 399–425.

2001 *A szocialista falu kutatása, városi néprajz, munkásfolklor.* In: Kósa László: *A magyar néprajz tudománytörténete.* Osiris Könyvkiadó. Budapest. 204–211.

K. KOVÁCS László

2004 *A kolozsvári hóstátiak temetkezése.* Kolozsvár.

1987 *Hóstáti képek.* In: Bálint István János (szerk.): *Kincses Kolozsvár I.* Magvető Könyvkiadó. Budapest. 413–425.

KOVÁCS Emese

1978 *A családi háztartásszervezés átalakulása.* In: Bodrogi Tibor (szerk.): *Varsány. Tanulmányok egy észak-magyarországi falu társadalomnéprajzához.* Budapest. Akadémiai Könyvkiadó. 173–200.

KRESZ Mária

1949 *A hagyományokba való belenevelődés egy parasztfaluban.* Néprajzi Tanulmányok. Budapest. 53–93.

LAMMEL Annamária

1984 *Kontinuitás, átrétegződés, akkulturáció.* In: Hoppál Mihály – Szecskő Tamás (szerk.): *Életmód: modellek és minták.* Tömegkommunikációs Kutatóközpont. Budapest. 310–346.

LINDER Gusztáv

1894 *A kolozsvári Kalandos-társulatok*. In: *Erdélyi Múzeum* 1894. Kolozsvár.

LOSONCZI Ágnes

1972 *Az életmód az időben, a tárgyakban és az értékekben*. Gondolat. Budapest

MONEY, Annemarie

2007 *Material Culture and the Living Room: The Appropriation and Use of Goods in Everyday Life*. *Journal of Consumer Culture* 7. 355–377.

NAGY Ákos

2009 *A városrendezés áldozatai. A kolozsvári hóstátiak emlékezete a bontások időszakára*. Szakdolgozat. Szakmai irányító: Keszeg Vilmos, Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár

NAGY Olga

1989 *A törvény szorításában. Paraszti értékrend és magatartásformák*. Gondolat Könyvkiadó. Budapest. 37–59.

NAGY VARGA Vera

1995 *Alkalmazkodás és szemben állás, volt kulákok egy mezővárosban*. In: Kocsis Gyula (szerk.): *Ceglédi Füzetek*. 30. Budapest. A Ceglédi Kossuth Múzeum kiadása. 49–152.

NÉMETH Sándor

1987 *A kolozsvári hóstátiak*. In: Bálint István János (szerk.): *Kincses Kolozsvár I*. Magvető Könyvkiadó. Budapest. 221–225.

NICOLAU Cezarina

1988 *Lakás és művészet*. In: Lázár Edit (szerk.): *Tett* (Tudományos Ismeretterjesztő Melléklet). *Tárgyaink*. Kiadja a Hét. Bukarest

NIEDERMÜLLER Péter

1984 *Az életmód mint a mindennapi élet stratégiája (Megjegyzések a városantropológia életmódkutatásaihoz)*. In: Hoppál Mihály – Szecskő Tamás (szerk.): *Életmód: modellek és minták*. Budapest, Tömegkommunikációs Kutatóközpont kiadása. 360–374.

OLÁH Sándor

2006 *Vállalkozók falun*. *Korunk* 6. 28–41.

ÖRSI Julianna

1998 *Emberszötte háló*. Kiadja a Finta Múzeum és Túrkevei Kulturális Egyesület. Túrkeve

PILLICH László

- 1979 *Előzetes megközelítések egy Hóstát-monográfiához.* In: Gaál Gábor (szerk.): *Korunk Évkönyv.* XXXVIII. évf. 6. sz. Kolozsvár. 461–464.
- 1980 *Hóstáti család, hóstáti közösség.* In: Huszár Sándor (szerk.): *Tett. Tudományos ismeretterjesztő melléklet* 3. sz. *Kiadja a Hét.* Bukarest. 57–61.
- 2001 *Kolozsvári Hóstátok – kolozsvári hóstátiak.* In: Dáné Tibor Kálmán – Egyed Ákos – Sipos Gábor – Wolf Rudolf (szerk.): *Kolozsvár 1000 éve.* Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadványa. Kolozsvár. 335–346.
- 2005 *Volt egyszer egy falu a városban. A kolozsvári hóstátiak kálváriája.* In: Dávid Gyula – Veress Zoltán (szerk.): *Túlélő falvak. Gondok és tervek a Kárpát-medencében.* Erdélyi Könyv Egylet. Kolozsvár. 108–127.

PILLICH László – VETÉSI László – VINCZE Zoltán

- 1984 *A kolozsvári magyar hóstáti közösség népesedési és szerkezeti átalakulása (1899–1980)*
In: Egyed Péter (szerk.): *Változó Valóság. Városkutatás.* Kriterion Könyvkiadó. Bukarest. 54–114.

PARROTT, Fiona

- 2005 *It's not forever: the material culture of hope.* In: *Journal of Material Culture* 10. 245–262.

PELLANDINI-SIMÁNYI Léna

- 2008 *„Jaj, mama minek őrzöd ezt a sok kacatot?”* *Replika* 63. sz. *Tárgytranszformációk: határátlépés, életrajz, identitás.* 197–226.

POZSONY Ferenc

1998. *Az erdélyi kalandosok.* In: Pozsony Ferenc (szerk.): *Szól a kakas már. Szász hatás az erdélyi magyar jeles napi szokásokban.* Pro-Print Kiadó. Csíkszereda. 18–25.

2006 *Erdélyi népszokások.* Egyetemi jegyzet. KJNT-BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék. Kolozsvár

ROLSHOVEN, Johanna

2007 *The temptations of the provisional: Multilocality as a way of life.* Ethnologia Europaea 37:1–2 Museum Tusulanum Press. University of Copenhagen. 17–23.

ROMSICS Imre – KISBÁN Eszter

1997 *A táplálkozáskultúra változatai a 18–20. században.* Viski Károly Múzeum. Kalocsa

S. NAGY Katalin

1984 *Lakáskultúránk két alapmodellje: a paraszti és a polgári lakberendezési mód.* In: Hoppál Mihály – Szecskő Tamás (szerk): *Életmód: modellek is minták.* Tömegkommunikációs Kutatóközpont. Budapest. 274–297.

SIPOS Gábor

2006 *A dalkör története.* In: *A Kolozsvári Református Bethlen Gábor Földész Dalkör 120 éve.* Kolozsvár

SZABÓ T. Attila

1946 *Kolozsvár települése a XIX. sz.-ad végéig*. Kolozsvár. 56–58.

SZABÓ Piroska

1978 *Az időgazdálkodás átalakulása*. In: Bodrogi Tibor (szerk.): *Varsány. Tanulmányok egy észak-magyarországi falu társadalomnéprajzához*. Akadémiai Könyvkiadó. Budapest 277–295.

SZABÓ Márta

2004 *A magyarlapádi házassági anyakönyvek*. In: Pozsony Ferenc – Szabó Á. Töhötöm (szerk.): *Krizsa János Néprajzi Társaság Évkönyve 12*. Kolozsvár. 130–174.

SZACSVAY Éva

2003 *Családtörténet, mentalitás és életmód mint tárgycsoportok megszerkesztője*. In: Fejős Zoltán – Frazon Zsófia (szerk.): *Madok füzetek 1. Néprajzi jelenkutatás és a múzeumi gyűjtemények változása*.

SZARVAS Zsuzsa

1983 *A háztartások eszközkészletének átalakulása és az életmódváltozás összefüggései Szeremlén*. Cumania 9. évf. 293–338.

1988 *Tárgyak és életmód*. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia kutatócsoportja. Budapest

SZEGŐ Márta

2000 *Idő a gazdaságban*. In: Fejős Zoltán (szerk.): *A megfoghatatlan idő. Tanulmányok*. Néprajzi Múzeum. Budapest. 56–68.

SZŐCSNÉ Gazda Enikő

2010 *Polgárosodás és modernizáció Orbaiszéken. A kovásznai fürdők példája*. In: *Acta Siculica*. Kiadja a Székely Nemzeti Múzeum. Sepsiszentgyörgy. 565–577.

TATÁR Zoltán

2004 *Kincses külvárosom*. Kalauz Könyvkiadó. Kolozsvár

TAYLOR, Lisa

2002 *From ways of life to lifestyle: The Ordinarization of British Gardening Lifestyles* In: *European Journal of Communication* 17. 479–491.

TOOLE O, Paddy – PRISCA, Were

2008 *Observing Places: using space and material culture in qualitative research*.

Journal of Qualitative Research 8. 616–634.

TÓTH G. Péter

2002 *Otthon és külvilág, magánélet és nyilvánosság egy veszprémi polgár szemével*. In: Tóth G. Péter (szerk.): *Struktúra és városkép. A polgári társadalom a Dunántúlon a dualizmus korában*. 571–589.

VEBLEN, Thorstein

1975 *A dolgoztalan osztály elmélete. Válogatás Thorstein Veblen műveiből.* Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest

VEREBÉLYI Kincső

2009 *Les ailes du temps. Az ifjúság vasárnapja.* In: Keszeg Vilmos – Pozsony Ferenc – Tötszegi Tekla (szerk.): *A fiatalok vasárnapja Európában.* BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék. Kriza János Néprajzi Társaság. Kolozsvár. 18–50.

VÁRINÉ Szilágyi Ibolya

1984 *Életmód, időélmény, jövőkép.* In: Hoppál Mihály – Szecskő Tamás (szerk.): *Életmód: modellek és minták.* Tömegkommunikációs Kutatóközpont kiadása. Budapest. 92–106.

VALUCH Tibor

2003 *A bőséges ínségtől az ínséges bőségig. A fogyasztás változásai Magyarországon az 1956 utáni évtizedekben. A fogyasztáspolitikai és a fogyasztói magatartás változásai.* Évkönyv XI. –*Magyarország a jelenkorban.* Budapest. 51–78.

2005 *Cukros-zsíros kenyér és borjúbécsi – az élelmiszer-fogyasztási és táplálkozási szokások változásai.* Műhely. 1. sz. 57–63.

VARGA E. Árpád

2007 *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája. Népszámlálási adatok 1850–2002 között.*

<http://varga.adatbank.transindex.ro/>

VÁSÁRHELYI János

1933. *A hóstáti lakodalom. Életkép a kolozsvári földészek esküvőjéről.* A magyar nép
könyvtára. Kolozsvár